

Motion

1983/84: 2228

Ann-Cathrine Haglund m. fl.

Vårdbidrag för barn med diabetes

Vårdbidrag utges till föräldrar för vård i hemmet av barn under 16 års ålder om barnet behöver särskild tillsyn eller vård på grund av sjukdom eller handikapp. Även merkostnader på grund av barnets sjukdom eller handikapp beaktas vid bedömningen av rätt till vårdbidrag. Vårdbidrag utges med belopp som motsvarar hel eller halv förtidspension. En del av vårdbidraget kan bestämmas utgöra skattefri ersättning för merkostnader.

Det kan dock vara mycket svårt att riktigt bedöma omfattningen av tillsynsbehov och vård samt av merarbete och merkostnader. Detta gäller i hög grad för barn med diabetes. Diabetesbarnens speciella problematik beaktas inte alltid vid bedömningen.

Den praxis som är gällande grundar sig på utslag i försäkringsöverdomstolen. Oftast beviljas ett halvt vårdbidrag upp till sju års ålder, därefter inget vårdbidrag. Praxis kan dock variera i landet eftersom reglerna inte är entydiga.

Det finns i Sverige ca 2 500 barn under 15 år med diabetes. Dessa barn får en behandling bestående av insulinsprutor (2–3 gånger per dag), reglerat kostintag (5–6 gånger per dag) och motion. Syftet med behandlingen är att normalisera blodsockernivån och detta måste kontrolleras med egen tät provtagning från blod och urin.

Behandlingen är många gånger besvärlig och den måste ofta ändras beroende på hur aktivt barnet är. Livsföringen måste vara mycket regelbunden och barnet leva ett inrutat liv med många tider att passa. Hela familjen måste också ändra kostvanor.

Tillsynsbehovet är mycket stort för diabetesbarn, framför allt för "välinställda" barn. Hos ett välinställt barn är avståndet till en för låg blodsockernivå mycket liten. Ett sådant barn kan få s. k. insulinkänning om det äter för litet eller för sent eller får extra mycket motion. En insulinkänning är ofta mycket skrämmande för barnet och leder till mycket oro för föräldrarna. Allt för täta insulinkänningar kan inverka skadligt på hjärnans funktion.

När behovet av vårdbidrag skall bedömas för ett välinställt barn, förstår man kanske inte att bakom ligger en mycket stor föräldrainsats. Det är lätt att tro att ett välinställt barn är lättskött i stället för tvärtom.

Många diabetesbarn får svåra kärlskador i vuxen ålder. Dessa kärlskador kan leda till bl. a. blindhet, nedsättning av njurfunktion, nervpåverkan samt hjärt- och kärlsjukdomar. Men genom hjälp till god sjukdomskontroll kan man förebygga och senarelägga skador. Kärilkomplikationer kan förbyggas om man som diabetiker är välinställd och har en normal blodsockernivå.

Diabetesgruppen är både samhällsekonomiskt och sjukvårdsekonomiskt mycket "tung". Många drabbas av sjukskrivning, förtidspensionering och för tidig död. Detta leder till stora samhällskostnader. Diabetesgruppen är också beroende av komplicerad sjukvård, t. ex. komplicerad ögonkirurgi och njurtransplantationer.

Det är mycket angeläget att förebygga komplikationer till diabetessjukdomen såväl ur den enskildes som ur samhällets synvinkel. Barnen löper störst risk att utveckla komplikationer och då i arbetsför och aktiv ålder. Att ge barnen god diabetesvård är att ge dem bättre förutsättningar att bli friska och produktiva vuxna.

När kan ett barn självt ta ansvar för sin diabetes? Även om barn mognar olika snabbt, förefaller det otänkbart att ett barn i lågstadieåldern skall kunna ta detta ansvar. Även äldre barn behöver en tät tillsyn, inte minst i tonåren som kan vara en särskilt problemfylld period. Svenska barnläkarföreningens diabetesgrupp rekommenderar också helt vårdbidrag första sjukdomsåret oavsett ålder, helt vårdbidrag upp till sju år och halvt vårdbidrag för barn mellan sju och 16 år.

Det är nödvändigt att få en vårdbidragsgivning som mer tar hänsyn till diabetesbarnens speciella problematik och regler som är entydiga så att en enhetlig bedömning kan åstadkommas.

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen hos regeringen begär översyn av tillämpningsreglerna för utgivande av vårdbidrag i syfte att skapa rättvisa bestämmelser för barn med diabetes.

Stockholm den 25 januari 1984

ANN-CATHRINE HAGLUND (m)

SIRI HÄGGMARK (m)

BLENDA LITTMARCK (m)

BIRGITTA RYDLE (m)